

## Ocieplenie? Węgry odblokowują otwarcie dwóch klastrów negocjacyjnych Ukrainy z UE

Kacper Sienicki, Ilona Gizińska, Marcin Jędrysiak

13 października na konferencji międzyrządowej Ukraina–UE w Luksemburgu wszystkie państwa członkowskie wyraziły zgodę na otwarcie przez Kijów drugiego i trzeciego klastra negocjacyjnego (*Rynek wewnętrzny oraz Konkurencyjność i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu*), obejmujących łącznie 17 rozdziałów negocjacyjnych. Regulują one warunki przyszłej integracji gospodarczej Ukrainy z UE i dotyczą przepisów niezbędnych do funkcjonowania na wspólnym rynku UE, m.in. swobodnego przepływu towarów, kapitału i pracowników, polityki celnej i przemysłowej, opodatkowania, konkurencyjności, świadczenia usług i ochrony konsumentów. Decyzję zatwierdzono 16 października podczas szczytu Rady Europejskiej (RE). Wicepremier ds. integracji europejskiej i euroatlantyckiej Wsewołod Czencow nazwał kryteria w nich zawarte „rdzeniem ekonomicznej transformacji Ukrainy” i ocenił, że postępy w tych obszarach będą decydujące dla integracji z jednolitym rynkiem UE.

Otwarcie klastrów stało się możliwe, gdy Węgry odstąpiły od weta po przyjęciu przez Kijów 12 października nowelizacji ustawy o oświacie. Przywróciła ona status szkół mniejszości narodowych placówkom, w których co najmniej połowa uczniów uczęszcza do klas z częściowym nauczaniem w języku mniejszości. Przewiduje także możliwość wykorzystywania we wszystkich szkołach, w których funkcjonują klasy dwujęzyczne, symboliki narodowej i języków mniejszości w całym procesie edukacji, w tym podczas apeli, egzaminów państwowych, komunikacji z rodzicami oraz do prowadzenia dokumentacji.

Po spotkaniu z prezydentem Wołodymyrem Zełenskim na szczycie RE premier Węgier Péter Magyar podziękował za nowelizację ustawy oraz za wrześnieją uchwałę Rady Najwyższej uznającą za zbrodnie deportacje i przymusową pracę Węgrów z Zakarpacia w latach 1944–1946. Liderzy uzgodnili kontynuowanie kontaktów na szczeblu ministerialnym, a według informacji Biura Prezydenta Ukrainy Zełenski otrzymał zaproszenie do udziału w obchodach 70. rocznicy powstania węgierskiego.

Pierwsze oficjalne spotkanie Magyara z Zełenskim oraz zgoda węgierskiego premiera na otwarcie kolejnych dwóch (w sumie już czterech z sześciu) klastrów dowodzą obniżenia napięcia w relacjach dwustronnych, lecz nie oznaczają jeszcze trwałej zmiany. Dalsze tempo akcesji Ukrainy zależy będzie od tempa wdrażania reform, [zwłaszcza w obszarze praworządności i walki z korupcją](#), oraz woli politycznej 27 państw członkowskich.

### Komentarz

- **Wdrożenie kryteriów zawartych w drugim i trzecim kłastrze negocjacyjnym będzie sprzyjać włączaniu gospodarki do wspólnego rynku unijnego jeszcze przed członkostwem**, co przewiduje koncepcja Komisji Europejskiej (KE) dotycząca stopniowej integracji państw kandydujących (tzw. *gradual integration*). Zamknięcie negocjacji w tych obszarach będzie ponownie wymagać jednomyślności państw członkowskich, a przedmiotem sporów będą okresy przejściowe i ochrona interesów poszczególnych państw.
- **Kijów i Bruksela dążą do otwarcia ostatnich klastrow negocjacyjnych (czwartego i piątego) jeszcze w tym roku.** Zawierają one regulacje dotyczące m.in. rolnictwa czy transportu, co może napotkać opór poszczególnych państw, w tym także Węgier. Z kolei w listopadzie KE przedstawi coroczne raporty oceniające postępy państw kandydujących oraz mapy drogowe akcesji dla najbardziej zaawansowanej czwórki (Ukraina, Mołdawia, Czarnogóra i Albania).
- **Zmiany dokonane w ustawach o oświacie realizują postanowienia ukraińsko-węgierskiego porozumienia jedynie w dziedzinie edukacji.** Nie obejmują natomiast innych postulatów Węgrów, dotyczących m.in. [używania języka mniejszości w urzędach czy usługach](#). W praktyce większość wymienionych w ustawie rozwiązań funkcjonowała już wcześniej, jednak nie miała podstawy prawnej.
- **Zgoda Węgier na otwarcie klastrow potwierdza warunkowe podejście Budapesztu do negocjacji akcesyjnych Ukrainy.** Podstawą porozumienia stały się uzgodnienia z czerwca 2026 r., przewidujące rozszerzenie praw mniejszości w sferach edukacji, języka i kultury. Kluczowe będzie ich wdrażanie: zobowiązania dotyczące edukacji mają zostać zrealizowane do końca 2026 r., a pozostałe – w 2027 r. Ich niewypełnienie może ponownie zaostrzyć spór i doprowadzić do zablokowania dalszych negocjacji przez Budapeszt. W odróżnieniu od rządu Viktora Orbána gabinet Pétera Magyara postawił na dialog i uzyskanie konkretnych ustępstw. Porozumienie pozwala Magyrowi prezentować się jako skuteczny obrońca praw węgierskiej mniejszości, a zarazem odbudowywać pozycję kraju w UE.
- **Odblokowanie negocjacji akcesyjnych nie oznacza pełnej zmiany węgierskiej polityki wobec Ukrainy.** Magyar wciąż wydaje się brać pod uwagę krytykę ze strony poprzedniego obozu władzy i podszycone przez Fidesz nastroje antyukraińskie. Premier sprzeciwia się przyspieszaniu negocjacji i zapowiada, że w przyszłości przeprowadzi referendum w sprawie akcesji Ukrainy. Węgry nadal nie udzielają Ukrainie pomocy wojskowej i nie pozwalają na dostawy broni przez swoją granicę. Nie uczestniczą też, pomimo zaproszenia ze strony Kijowa, w formacie tzw. Karpackiej Ósemki, a Magyar odstąpił od planów budowy na Węgrzech magazynów paliwowych dla Ukrainy. Zawarte w czerwcu porozumienie z Kijowem i zgoda na otwarcie czterech klastrow stanowią zatem dopiero pierwszy krok do normalizacji i odbudowy relacji.